

Janusz Karolczyk

Cieślinowice Duże, gm. Tomaszów
Mazowiecki, woj. piotrkowskie, st. 1

Informator Archeologiczny : badania 22, 69-70

1988

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

**Chabielice, gm. Szczerców,
woj. piotrkowskie,
st. 12 AZP 77-48/54**

PP Pracownie Konserwacji Zabytków
Oddział w Poznaniu Pracownia Ar-
cheologiczna

Badania prowadził mgr Tadeusz Łaszkiwicz. Zlecił COBPGO "Poltegor" we Wrocławiu, finansowała KWB "Bełchatów". Pierwszy sezon badań. Osada ludności kultury przeworskiej, ponadto pozostałości osadnictwa neolitycznego(?), kultury łużyckiej oraz wczesnośredniowiecznego.

Stanowisko odkryte zostało przez ekipę pracowników PKZ O/Poznań jesienią 1987 r. w trakcie uzupełniających badań powierzchniowych na obszarze zagrożonym w pierwszej kolejności na całkowite zniszczenie przez realizację wkopu udostępniającego Odkrywkę "Szczerców" w ramach rozbudowy KBW "Bełchatów".

Odkryte wówczas stanowisko położone jest na południowo-wschodnim skraju wsi, na pograniczu z wsiami Młynki i Grabek, na dość znacznie wydźgębnionej formie terenowej (nazwa lokalna Osemsko), wyniesionej na wysokość do 5 m ponad poziom okolicznych łąk doliny rzeczki Krasówki - dopływu Widawki; stanowisko usytuowane jest w południowo-wschodniej partii tego wyniesienia - od najniższych jego partii po niemal kulminację. Ogólna powierzchnia stanowiska wynosi ok. 9 ha.

Ratownicze badania wykopaliskowe poprzedzone zostały wykonaniem planu sytuacyjno - wysokościowego całego stanowiska oraz (w partii przewidzianej do badań w sezonie 1988) planigrafii materiału zabytkowego na powierzchni i wierceń świdrem ręcznym (z pobraniem próbek na zawartość fosforu). W związku z realizowaną już budową jednego z kanałów odwadniających przez obszar stanowiska wytyczono wykop badawczy na osi tegoż kanału. Przy użyciu spychacza zdjęto nadkład próchnicy ornej z pierwszej części wykopu - na pow. 13,75 ara i rozpoczęto rutynowe badania wykopaliskowe. Zdołano zadokumentować powierzchnię 984 m², na której zarejestrowano 114 obiektów. Większość z nich wyeksplorowano, w tym niektóre jedynie częściowo. Wyróżniono następujące jednostki kulturowo-chronologiczne:

1 - ślady osadnictwa neolitycznego(?) - wyłącznie luźny materiał zabytkowy, głównie krzemienny.

2 - osadnictwo ludności kultury łużyckiej - z młodszych faz rozwojowych tej kultury, poświadczane przez kilka obiektów (jam) oraz luźny materiał zabytkowy.

3 - osadnictwo ludności kultury przeworskiej - zdecydowanie najliczniej reprezentowane wśród źródeł zarówno nieruchomych, jak i ruchomych. Przeważająca część obiektów to paleniska, często o solidnej konstrukcji kamienniej i licznych węglach drzewnych w wypełnisku. Stwierdzono ponadto kilka silnie zniszczonych pieców o nieokreślonym dotąd przeznaczeniu i jeden piec wapienniczy. Zwraca uwagę całkowity brak obiektów mieszkalnych i niemal zupełna nieobecność tak powszechnych obiektów jak jamy lub dołki postępowe. Ruchomy materiał zabytkowy, tzn. niemal wyłącznie ceramika, pozwala datować osadę, a właściwie jej produkcyjno-gospodarczą część na cały czas trwania kultury przeworskiej ze zdecydowaną przewagą okresu późnorzymskiego (wysoka frekwencja ceramiki słwej).

4 - osadnictwo wczesnośredniowieczne - z młodszych faz tego okresu - poświadczane jest przez kilka palenisk i stosunkowo liczny luźny materiał zabytkowy w obrębie wykopu.

Badania zostały przerwane przez inwestora z powodu braku środków (zatrzymanie inwestycji). Zdołano zbadać - i to niekompletnie - jedynie część pierwotnie zamierzonego jako dużo większy wykopu.

Materiały zabytkowe oraz dokumentacja badań znajdują się w Pracowni Archeologicznej PKZ O/Poznań.

Badania winny być kontynuowane.

**Cieblowice Duże,
gm. Tomaszów Mazowiecki,
woj. piotrkowskie,
st. 1**

Muzeum w Tomaszowie Mazowieckim

Badania prowadził mgr Janusz Karolczyk. Finansował WKZ w Piotrkowie Tryb. Płaty sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich.

Badania koncentrowały się w północnej i wschodniej części cmentarzyska. Przebadano obszar o powierzchni 200 m², na którym wyeksplorowano 7 grobów (w tym 4 popielnicowe i 3 jamowe). Przebadana część była w nieznacznym stopniu zniszczona przez współczesne wkopu.

Wyposażenie grobów, w porównaniu z odkrytymi w latach ubiegłych, było stosunkowo ubogie i nie pozwalało na dokładniejsze określenie chronologii. Groby jamowe zawierały wyłącznie niewielkie ilości ceramiki. Najciekawszy i najlepiej wyposażony był grób popielnicowy zawierający m. in. fragment szkła barwy niebieskiej, dwa fragmenty szpilki szydełkowej,

mały grzebień jednoczęściowy, fragment szydła lub igły. W dwóch grobach popielnicowych znaleziono po jednym przęśliku glinianym. W jednym przypadku grób był uszkodzony, a materiał rozrzucony na znacznej przestrzeni, popielnica zachowała się częściowo, wśród wyposażenia znaleziono grot, fragment fibuli brązowej i igłę.

Materiał luźny stanowiła głównie ceramika (podobnie jak w grobach wystąpiła wyłącznie ręczna lepióna), a z przedmiotów metalowych: fragment fibuli brązowej, klucz, dwa fragmenty łmaczy, w tym jeden małych rozmiarów o długości ok. 11 cm, z płytkami niewyodrębnionymi od uchwyty, zdobiony na końcach uchwyty rytymi, pionowymi liniami.

Materiały znajdują się w Muzeum w Tomaszowie Maz.

Badania będą kontynuowane.

**Czastków Polski,
gm. Czostów,
woj. warszawskie.**

**PP Pracownia Konserwacji Zabytków
Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska Oddział w Warszawie.**

Badania prowadziła mgr Maria Kullstewicz-Kubiclas. Finansował WKZ. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko kultury przeworskiej z okresu wpływów rzymskich.

Stanowisko położone jest na południowo-wschodnim sklonie niewielkiego płaszczystego wzniesienia lewobrzeżnej, nadzalewowej terasy Wisły, w odległości ok. 700 m na zachód od zabudowań w Czastkówce Polskiej i ok. 500 m na wschód od Puszczy Kampinoskiej.

Przebadano obszar 346 m², na którym odkryto 34 groby, w tym 6 jamowych i 28 popielnicowych. Zarys jam grobowych na ogół słabo czytelny o wypełnisku brązowej czasami brunatnej ziemi. Groby jamowe zawierały przepalone kości, drobne ułamki ceramiki oraz fragmenty częściowo stopionych przedmiotów brązowych i szklanych, groby popielnicowe należały zaś do stosunkowo bogato wyposażonych. Większość z nich posiadała jedną popielnicę, a cztery groby po dwie. Ceramika grobowa reprezentowana jest głównie przez naczynia jajowate lub esowate, ręcznie lepióna o powierzchniach brunatnobrązowych często schropowaconych, występują też formy misowate oraz faszowate wykonane na kole garncarskim.

Do ciekawszych należy zaliczyć grób 9; w wypełnisku jamy grobowej znaleziono ułamki ceramiki, 3 żelazne wisłorki właderkowate, 2 trójkątne oraz dwie popielnice: jedna w formie esowatej ręcznie lepióna i druga faszowata, toczona na kole o barwie siwej, która zawierała żelazną owalną sprzączkę oraz jednodzielną zapinkę z podwiniętą nóżką i górną ciężką (typ 158 VI gr. Alm). Na uwagę zasługuje również pochówek 23, dwupopielnicowy. W jajowatej, dużych rozmiarów popielnicy znaleziono zabytki: żelazny grot o długiej wyodrębnionej tulejce, grot o liściu szerokim, laurowato zakończonym i krótkiej tulejce, łmacz z wydzielonymi płytkami, umbo typu 7a wg Jahna, fragmenty okucia tarczy, krzesiwo, prostokątna sprzączka, 4 żelazne okucia w formie prostokątnych płytek połączonych poprzecznym nitem, nóż oraz ułamki grzebieńa rogowego wielopłytkowego.

Zabytki metalowe oraz ceramika datują przebadaną część cmentarzyska na fazę B2/C1-C1 okresu wpływów rzymskich.

Materiały zabytkowe i dokumentacja z badań znajdują się w PAK PP PKZ O/Warszawa.

Badania będą kontynuowane.

☞ Dębczyno, woj. koszalińskie, st. 53 - patrz wczesne średniowiecze.

**Drażgów Kolonia, gm. Uleź,
woj. lubelskie,
st. 1**

**Uniwersytet Marii Curie-Skłodow-
skiej w Lublinie Katedra Archeologii**

Badania prowadził dr Andrzej Kokowski. Finansował AOBK z Lublina. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko ciałopalne kultury przeworskiej, cmentarzysko kultury pomorskiej, osada kultury amfor kulistych, niedatowane cmentarzysko szkieletowe - prawdopodobnie wczesnośredniowieczne.

Stanowisko położone jest na niewysokim, rozległym, płaszczystym wyniesieniu, leżącym w dolinie Wieprza. Północna część jest zniszczona przez eksploatację piasku. Odkryto tu częściowo zachowane szkielety ludzkie - niedatowane oraz materiały z początku epoki brązu, kultury amfor kulistych i z wczesnego średniowiecza, m. in. żelazny topór, którego chronologię wstępnie ustalono na X-XI w. Badania ratownicze przeprowadzono w południowej części stanowiska, zakładając wykop o szerokość ok. 2,5 m wzdłuż krawędzi wybierzyska. Zbadano łącznie powierzchnię około 100 m².

Prace wykopaliskowe pozwoliły na ujawnienie dwóch cmentarzysk - kultury przeworskiej i kultury pomorskiej z fazy podkłoszowej oraz pozostałości osady kultury amfor kulistych (?).